

Recensie NRC Handelsblad Door Kester Freriks:

Op Oerol kun je 'kijken met je hart'

Theaterfestival heet dit jaar met recht 'meest vernieuwend'

Terschelling, 22 juni. Halverwege de fantasierijke voorstelling Oom Wanja van Anton Tsjechov door het Franse gezelschap Théâtre de L'Unité houdt een speelster een bord in de hoogte: „Mijn weiland heeft nooit zoiets gezien.” Boer Egberts uit Formerum schreef dit als commentaar. Dezelfde speelster houdt meer borden op, zoals „Fransen spreken erbarmelijk Engels.” Dit zijn ingrepen die eerder aan Brecht doen denken dan aan Tsjechov. De speelvloer van deze Oom Wanja is een leeg weiland met hooibalen. De actrice die alles becommentarieert in subtiel franglais zegt dat „alles fout zal gaan. Onze stemmen verwaaien en Tsjechov is oervervelend. Theater op een buitenlocatie gaat altijd fout.”

Artistiek gezien gaat er niets fout met 'Oncle Vania à la campagne'. De voorstelling is een parel van humor en melancholie, uitgevoerd als een verleidelijke film uit de jaren dertig. Als de actrice tegen de wind in uitroept dat Tsjechov „een nachtmerrie” is, dan weet de toeschouwer dat het juist meeslepend gaat worden.

Oom Wanja is een van de hoogtepunten van Oerol Festival 2007. Bij de opening vorige week erkende minister Ronald Plasterk (Cultuur) dat Oerol het „meest vernieuwende theaterfestival” is. Dit weekeinde sluit de zesentwintigste editie. Bijzondere locaties zijn altijd de stuwende, vernieuwende kracht. Zoals het weiland van Oom Wanja. Of zoals een voormalige vuilnisbelt en ex-helikopterhaven, die nu een theaterpodium is voor De Jongens. Deze theatergroep laat in Onder constructie koelkasten en wasmachines vechten tegen oprukkend natuurgeweld. De combinatie van techniek en toneel is hier geen versiering, zoals vaak in het officiële theater, maar nodig om in de open ruimte op te kunnen treden.

In de Schuur Spanjer brengt het jonge gezelschap De Warme Winkel met Rainer Maria een literair juweel: tussen kwetterende zwaluwen door klinkt de poëzie van Rainer Maria Rilke in een dramatische, bizarre enscenering. In een uur tijd zijn we getuige van de ontstaansgeschiedenis van een dichter en zijn oeuvre. Alles is terug te voeren op Rilkes moeder die van het jongetje een meisje wilde maken. Acteurs in androgyne uitdossing zorgen voor geslachtelijke verwarring. Deze voorstelling die op onnavolgbare wijze poëzie met iemands levenstragedie verbindt, draagt terecht het predicaat 'vernieuwend'.

Artistiek directeur Jos Thie voor Oerol 2007 heeft een andere richting gegeven aan het festival. Er zijn helaas minder buitensporige locaties. Geen theater in een bunker zoals vroeger, geen voorstelling zomaar op een kale, winderige zandplaat gegoooid.

Nieuw zijn drie reusachtige loodsen op het bedrijventerrein. In tegenstelling tot de Schuur Spanjer zijn deze ruimtes zielloos. Ze kunnen overal staan. Gelukkige uitzonderingen zijn Antigone in de donkere modder van het wad en het stuk Rijk naar Rijke bruiden van Ostrovski, de leermeester van Tsjechov. Gezelschap 't Woud benut het bos om de landerige sfeer van een Russisch zomerverblijf te verbeelden. Deze voorstellingen sturen de bezoekers volgens de Oeroltraditie op ontdekking over het eiland.

Thie heeft de vernieuwing geconcentreerd op jonge theatermakers die op Oerol hun stijl kunnen ontwikkelen. Zij leggen hier het „fundament voor hun toekomst”, zoals zangeres Wende Sniijders benadrukt. Thie nodigt hen elke dag uit om van gedachten te wisselen over hun carrière „na Oerol”. Hij houdt de nieuwe generatie voor dat „succes en combinatie is van talent en doorzettingsvermogen”. Ook wil Thie dat de makers hun voorstellingen niet alleen op Terschelling maar ook internationaal presenteren. Thie: „Oerol is een handelsmerk met veel internationale contacten. Jullie moeten het festival gebruiken en misbruiken om naar het buitenland te gaan.”

Dat is een andere vorm van vernieuwing dan waarmee het festival naam heeft gemaakt. De acteurs van De Warme Winkel willen dat de toeschouwers „kijken met hun hart”. Dat is Oerol, dat is het werkelijke kenmerk. Boer Egberts heeft het grootste gelijk van de wereld: zijn weiland moet theater zien zoals nog nooit een weiland, een toeschouwer of zelfs een schouwburg heeft mogen zien. Dit rechtvaardigt het bijzondere van theater elders dan in het veilige, fluwelen duister van een toneelzaal.

Oerol 2007 t/m 24/6.